

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy néhány gondolat erejéig – de a teljesség igénye nélkül - rávilágítsak arra a szerteágazó és példaértékű munkásságra, amelyet a mai nap kitüntetettje tudhat magáénak.

Ez alkalommal olyan kollégának ítélte a kuratórium a Kovács Mátéről elnevezett emléklakettet, aki maga is **Kovács Máté tanítvány volt**, és akire nagy hatással volt egykori professzora **modern kultúrafelfogása**, oktatói magatartása például szolgált számára a könyvtáros képzésben eltöltött időszakban, olvasás- és olvasásismereti szemlélete pedig meghatározta későbbi kutatási témáját.

Jómagam, mint a kuratórium tagja, és mint egykori tanítványa köszönhetem a kitüntetettet, dr. Suppné dr. Tarnay Györgyit. Köszönhetem őt egy olyan intézmény munkatársaként is, melyhez mind az emléklakett névadója, mind **dr. Suppné dr. Tarnay Györgyi** is több szállal is kötődik.

Mindannyian tudjuk, hogy Kovács Máté 1949-56 közt a Debreceni Egyetemi Könyvtár vezetője volt, és neki köszönhető, hogy a debreceni egyetemi könyvtárat jelenleg is az ország második nemzeti könyvtáráként tartják számon.

Az egyetemi könyvtár jelenlegi munkatársai közül valószínűleg kevesen vannak, akik személyesen is ismerték Kovács Mátét, de az biztosan tudom, hogy nagyon sokan vagyunk, akiket dr. Suppné dr. Tarnay Györgyi tanított a főiskolai vagy egyetemi tanulmányaink során. Olyan oktató volt ő, aki a könyvtárosképzésben eltöltött négy és fél évtized alatt minden alkalmat megragadott, hogy felhívja hallgatói figyelmét Kovács Máté szakmai és közéleti tevékenységeire.

Személyében a hallgatóival mindig **figyelmes, példaértékű szakmai elhivatottsággal és precizitással rendelkező könyvtáros-tanárt** ismertünk meg.

Középiskolai tanulmányai után Tarnay Györgyi történelem-földrajz szakos tanárnak készült, de a 60's években ezt a tanári szakirányt csak Debrecenben indították – ahová szülei kérésére nem jelentkezett. Egyetemi tanulmányait így az ELTE történelem–könyvtár szakán kezdte el, akkor még nem sejtve, hogy a hazai könyvtáros szakma egyik legkiemelkedőbb képviselőjének tanítványa lesz, és persze azt sem, sejtette, hogy Debrecen sem marad ki az életéből, sőt szakmai pályafutásának meghatározó helyszíne lesz.

Rögtön a diploma megszerzése után -1964-ben- első munkahelye máris Debrecenbe szólította, a **Debreceni Tanító Képző Intézet szakkönyvtárának vezetője**, majd a **népművelő-könyvtáros képzés** gyakorlati óráinak bevezetésével a **szak gyakorlatvezetője** lett. Tudását, tapasztalatait beépítette könyvtárszakmai munkájába, egyre aktívabb oktatási és közéleti tevékenységet vállalt. Ismereteit folyamatosan fejlesztette, több posztgraduális képzést végzett, majd előbb filozófia szakos diplomát, 1986-ban az ELTE-n **summa cum laude minősítésű egyetemi doktori címet szerzett olvasásszociológiai témában**.

1993-ig intézeti tanárként, majd főiskolai docensként vett részt a Tanítóképző Intézet, a későbbi Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola különböző típusú könyvtáros képzéseiben, ahol elsősorban könyvtár- tan, könyvtári osztályozás, könyvtári tájékoztatás, olvasásismeret, ifjúság könyvtári ellátása és több speciálkollégium tárgyait oktatta. A közel 25 éves oktatói tevékenysége alatt figyelemmel kísérte a könyvtáros képzés eredményeit, többször tett javaslatot a képzés tantervi módosítására.

Részt vett a **KLTE-n szervezett informatikus könyvtáros szak tantervi programjának kidolgozásában**. Az egyetemi képzésben előbb óradóként, majd 1993-tól 2012-ig főállású egyetemi adjunktusként dolgozott. Mindeközben minisztériumi felkérésre kidolgozta a **könyvtárostanári szakirány tantervét**, ami mesterképzés formájában él.

Az egyetemi képzés 25 éves évfordulója kapcsán a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros folyóiratban megjelent cikkében azt írta, hogy olyan képzést sikerült Debrecenben

megvalósítani, ahol „a folyamatosan megújuló tantervek megfelelően követték, esetenként megelőzték a szakma elvárásait; új irányai több mint ötszáz magasan képzett szakembert adott a hazai könyvtáraknak...”

Bizton mondhatom, hogy tanítványai minden területen megállták a helyüket, közülük többen „szak- iskolai és közkönyvtárak felső- és középvezetői, és akik a szakma megújításában is fontos szerepet vállaltak, illetve vállalnak”.

Tanítványai sikerei tanórákon elsajátított ismeretek mellett talán ez annak is köszönhető, hogy Suppné Tanárnő mindig is nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy **hallgatói korán megismerkedjenek választott hivatásuk aktuális feladataival, kihívásaival**. Erre a legjobb módszert a személyes tapasztalatszerzésben látta, így a nemzeti könyvtár mellett a legnagyobb hazai szak- és megyei könyvtárakba szervezett **szakmai tanulmányutakat**. Hallgatói rendszeres részvevői voltak az MKE Vándorgyűléseinek, ahol a szakmai előadásokon való részvétel mellett a hazai könyvtárügy kiemelkedő személyiségeivel is találkozhattak. Az Informatikus Tudományos Diákkör vezetőjeként és az **Országos Tudományos Diákköri Tanács** tagjaként tanítványait ösztönözte a diákköri munkában való részvételre. Az évek során több, mint 50 hallgató OTDK munkáját segítette, közülük 36 pályamunka országos díjazást is nyert. Tevékenyen részt vett a legjobb pályamunkák további gondozásában, publikálásában. A mai ünnepi közgyűlés kapcsán nem maradhat említés nélkül a **Kovács Máté munkáját és annak hatását bemutató publikációk összegyűjtése** biobibliográfia formájában, ahol 2. és 3. kötet összeállításában **tutorként** is támogatta a szerzőket. (A 2. kötet összeállítója Fehér Anita, a 3. kötetet pedig kolléganőm Balácsi Dorina készítette. Mindkettő a DE Informatikai Kar informatikus könyvtáros hallgatói voltak a kötet készítésekor. Az első kötet Kis Mária, a Debreceni Tanítóképző Főiskola népművelő-könyvtáros hallgatója készítette, Kertész Gyula, Kovács Ilona tutoriálásával.)

Az oktatás mellett jelentős **szakmai és közéleti tevékenységet** vállalt. A nyolcvanas években csatlakozott az olvasótábori mozgalmakhoz, tanítójelöltek és könyvtári szakkollégisták körében **Olvasáspedagógiai Kört** szervezett. A Kör programja és egyedülálló módszertana néhány évtizede beépült a tanító- és könyvtáros képzésbe. Ezt a munkát folytatta a KLTE-n is, ahol **1994-ben megalapította a Kovács Máté Kört**, aminek célja Kovács Máté szellemi örökségének ápolása volt. A Kör tagjaival és az Egyetemi Könyvtárral együttműködve több sikeres rendezvényt szervezett, pl. Kovács Máté születésének 90. évfordulójára összehívott országos emlékülést vagy az I. Európai Gyerekkönyvtáros Konferenciát. Az egyetem gyakorló iskolás tanulói számára – szintén a Kör tagjainak közreműködésével – több éven keresztül sikeres **olvasótáborokat** hirdetett.

Szakmai szerepvállalásában is követte professzora példáját. 12 évig volt Művelődési és Közoktatási Minisztérium Könyvtárosképzési és Továbbképzési Bizottságának tagja és tíz éven át a **Tanítóképző Főiskolák Tantervfejlesztő Bizottságának elnöke**. Olvasáspedagógiai tevékenységét a **Magyar Garabonciás Szövetség** is elismerte, a szervezet elnökségi tagként évekig részt vett az **olvasótábori mentorképző programok** szervezésében. A Magyar Könyvtáros Egyesület munkájában a **Gyerekkönyvtáros Szekció titkáráként**, majd 1990-1998 közt annak **elnökeként vett részt**, alapító tagja volt a **Könyvtárostanárok Egyesületének**, és a **Magyar Olvasástársaságnak**.

Megalakulása óta tagja a **Kovács Máté Alapítvány Kuratóriumának**.

Kutatási eredményeit hazai és nemzetközi konferenciákon tartott előadásaiban, és jelentős számú publikációból is nyomon követhetjük.

Munkásságát a szakma több elismeréssel jutalmazta. 1975-ben miniszteri dicséretet, 1977-ben és 1988-ban a Szocialista Kultúráért elismerést kapta. **1994-ben KLTE Rektori Dicséretben részesült, 1998-ban a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Emlékéremet**, majd 2011-ben **Szinnyei József díjat** kapott. Olvasáspedagógiai munkásságát 2002-ben a „Tudással Magyarországot”, 2005-ben pedig a Pedagógus Szolgálati Emlékéremmel ismerték el.

A Kuratórium ezt a tartalmas és gazdag szakmai életutat a mai nap **Kovács Máté emléklakettel** ismeri el.

Kitüntetéséhez a tanítványai és kollégái nevében is szívből gratulálok!

Debrecen, 2019. 11. 11.